

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ KİTAPLARINDA YER ALAN +II/+IU ve +sIz/+sUz EKLERİ ÜZERİNE

Araştırma Makalesi / Research Article

İşler, T. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi
Kitaplarında Yer Alan +II/+IU ve +sIz/+sUz Ekleri
Üzerine. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE
Dergisi*, 9(1), 301-316.

Geliş Tarihi: 07.05.2019
Kabul Tarihi: 11.06.2019
E-ISSN: 2149-3871

Tuğba İŞLER

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancılara
Türkçe Öğretimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

tugbakasapoglu89@gmail.com

ORCID No: 0000-0003-0923-6602

ÖZ

Türkçe, dünya dilleri arasında yapı yönüyle sondan eklemeli diller grubunda; köken bakımından da Ural – Altay dil grubunun Altay dilleri ailesinde yer almaktadır. Türkçede köklere farklı ekler getirilerek yeni sözcükler elde edilir. Bu durum sözcüklerin öğretiminde eklerin incelenmesini kaçınılmaz kılmaktadır.

Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplarda isimden isim yapan +II/+IU ve +sIz/+sUz eklerinin şekil bilgilerinin ve kullanılış özelliklerinin öğretimi incelenmiştir. Giriş bölümünde Yabancılara Türkçe öğretiminde dil bilgisi öğretiminin önemi belirtilmiştir. +II/+IU ve +sIz/+sUz ekleriyle ilgili görüşlere yer verilip bu eklerin işlevlerine değinilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi uygulanarak Türkçe Öğreniyorum Ders ve Çalışma Kitabı 2, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A2, Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1 A2, Yedi İklim Türkçe A1, İzmir Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1, Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 kitaplarında yer alan etkinliklerde +II/+IU ve +sIz/+sUz ekleri örneklerle incelenmiştir.

Çalışmanın sonuçlarına göre yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplarda +II/+IU ve +sIz/+sUz ekleri konusu yeterli örnek ve etkinliklerle desteklenmemiştir. Yokluk bildirme ve sıfat yapma işlevleri üzerinden örnekler verilmiştir. Bazı kaynakların +II/+IU eki ile yapılan her kelimenin +sIz/+sUz eki ile oluşturulamayacağı kuralına değinmediği görülmektedir. İncelenen altı materyalden sadece İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A2’de +II/+IU ve +sIz/+sUz eklerinin zamirle olan ilişkisini örneklendirdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Dil Bilgisi Öğretimi, +II/+IU ve +sIz/+sUz Ekleri

ON THE AFFIXES OF *+II/+IU* and *+sIz/+sUz* USED IN BOOKS OF TEACHING TURKISH AS FOREIGN LANGUAGE

ABSTRACT

Turkish is one of the agglutinative languages in terms of structure among world languages, and in terms of origin, it is located in the Altaic language family of the Ural – Altaic language group. Different affixes are added to roots in Turkish and new words are obtained. This situation makes it inevitable to study affixes in the teaching of words.

In this study, the absence reporting and adjective functions of *+II/+IU* and *+sIz/+sUz* in the materials used in Turkish Teaching to Foreigners are examined. In the introduction, the importance of teaching grammar in teaching Turkish to foreigners is mentioned. The views of the suffixes *+II/+IU* and *+sIz/+sUz* are included and the functions of these suffixes are mentioned. In this study, document analysis which is one of the qualitative research methods has been done, and the *+II/+IU* and *+sIz/+sUz* suffixes were examined with examples in these books: Türkçe Öğreniyorum Ders ve Çalışma Kitabı 2, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A2, Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1 A2, Yedi İklim Türkçe A1, İzmir Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1, Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1.

According to the results of the study, *+II/+IU* and *+sIz/+sUz* suffixes in the materials used in teaching Turkish to foreigners are not supported by adequate examples and activities. In the examples given on the functions of absence reporting and adjectives, it is seen that some sources do not refer to the rule that each word made with the *+II/+IU* suffixes cannot be created with the *sIz/+sUz* suffixes. It was determined that from the six materials examined, only in İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A2 exemplify the relationship of *+II/+IU* and *+sIz/+sUz* suffixes with the pronoun.

Keywords: Teaching Turkish as a Foreign Language, Teaching Grammar, *+II/+IU* and *+sIz/+sUz* Attachments

1. GİRİŞ

Bilim ve teknolojinin hızla geliştiği çağımızda yabancı dil öğrenmek gereklilik haline gelmiştir. Toplumların birbirleriyle ekonomik, siyasi ve kültürel nedenlerden dolayı iletişim halinde olmaları, Türkiye'nin dünyada gittikçe artan önemi ve jeopolitik konumu gibi nedenler Türkçenin dünyada giderek önem kazanması sonucunu doğurmuş ve Türkçeyi öğrenilmek istenen bir dil konumuna getirmiştir. Son yıllarda siyasi olaylar sebebiyle Suriye'den ülkemize büyük bir göç yaşanması Türkçe öğrenme gereksinimini daha da arttırmıştır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi yaygınlaştıkça, öğretimde kullanılan materyaller de önem kazanmaktadır. Yabancı dil öğretiminde

temel dil becerilerinin kazandırılmasında çeşitli materyallerden yararlanılmaktadır ancak bu materyaller içerisinde en çok kullanılan yabancı dil öğretimi için hazırlanan ders kitaplarıdır (Karababa, 2009: 276). Ders kitapları sadece çocuk ve gençlerin değil yetişkinlerin eğitiminde de etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Okulda yapılan öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanılan eğitim araçları arasında ders kitapları “tamamlayıcı öğretim materyalleri” olmanın yanında, temel eğitim sürecinde sadece öğrencilerin değil, yetişkinlerin de öğrenme yaşantılarına kaynaklık ederler (Çalık, 2001:1). Hatta bazı araştırmacılara göre ders kitapları eğitimde kullanılan birçok materyal arasında en önemlisidir: “Ders kitapları, eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek üzere öğrencinin öğrenme yaşantılarına kaynaklık eden öğretim materyallerinden biri, hatta birçok durumda tek öğretim materyalidir” (Halis, 2002: 51).

Dil öğretiminde kullanılan ders kitapları dört temel dil becerisine yer verir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, dört temel dil becerisini destekleyen en önemli unsur dil bilgisi öğretimidir. Dil bilgisi ayrı bir öğrenme alanı olarak değerlendirmemeli okuma-dinleme-konuşma-yazma becerilerini destekleyen bir araç olarak değerlendirilmelidir. Dil bilgisi öğretiminin önemini Barın (1994: 54) “İnsan, anadilini öğrenirken dil bilgisine ihtiyaç duymaz. Uzun bir zaman içinde ezber, tekrar ve benzetme yoluyla dil öğrenilir. Yabancılarla Türkçe öğretmek için ise, dil bilgisine ihtiyaç vardır. Çünkü öğrenciler anadilleri dışında bir dil öğrenmektedirler. Ve öğrendikleri dili kendi ana dilleriyle devamlı karşılaştırmaktadırlar.” şeklinde açıklamaktadır.

Demirel (2002: 114), dil bilgisi öğretiminin amaçlarını kısaca üç madde hâlinde belirtmiştir. Buna göre dil bilgisi öğretimi; 1. Öğrencilerin bilinçaltı yapılarını bilinç seviyesine çıkarmayı ve bunları kullanım alanına getirmeyi, 2. Dilin işleyiş düzenini öğrencilere kavratmayı, 3. Öğrencilerin bir iletişim aracı olarak dili doğru ve etkili bir biçimde kullanmalarını sağlamayı amaçlar. Dil bilgisinin, yabancı dil öğretiminde de önemli bir yeri vardır. Buna göre, bir dili öğrenmek demek o dilin ses bilgisi, şekil bilgisi, sözcük bilgisi ve dil bilgisi özelliklerini öğrenmek demektir (Aydın, 1997: 23-30).

Türkçe, dünya dilleri arasında yapı yönüyle sondan eklemeli diller grubunda; köken bakımından da Ural – Altay dil grubunun Altay dilleri ailesinde yer almaktadır. Türkçede köklere farklı ekler getirilerek yeni sözcükler elde edilir. Bu durum sözcüklerin öğretiminde eklerin incelenmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Bu bağlamda Yabancılarla Türkçe öğretimi kitaplarında isimden isim yapan +II/+IU ve +sIz/+sUz eklerinin öğretimi incelenmiştir. Öncelikle “Ek nedir?”, “İsimden isim yapan ekler nelerdir?” gibi sorulara açıklık getirilmiş ve +II/+IU ve +sIz/+sUz eklerinin

işlevlerinden bahsedilerek yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitaplarında bulunan örnekler incelenmiştir.

2. ÇALIŞMANIN AMACI

Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplarda isimden isim yapan $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ eklerinin şekil bilgilerinin ve kullanılış özelliklerinin öğretimi incelenmiştir. Türkçe Öğreniyorum Ders ve Çalışma Kitabı 2, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A2, Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1 A2, Yedi İklim Türkçe A1, İzmir Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1, Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 kitapları içerisindeki etkinlikler incelenmiştir.

2.1. Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışma da nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Araştırma problemi hakkında geniş bir zaman dilimine dayalı analizi olanaklı kılması, çeşitli yazılı materyallere ulaşma yoluyla geniş bir örneklem oluşturulması, verilerin araştırmacı tarafından değil de birey tarafından özgün bir biçimde kaydedilmesi bakımından üstündür (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 187-190). Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitapları araştırma kapsamına alınmıştır. Çalışmada isimden isim yapan $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ eklerinin öğretimi ve etkinliklerde verilen örnekler incelenmiştir.

2.2. Sınırlılıklar

Yapılan araştırma Türkçe Öğreniyorum Ders ve Çalışma Kitabı 2, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A2, Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1 A2, Yedi İklim Türkçe A1, İzmir Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1, Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 kitapları ile sınırlı tutulmuştur. Araştırma diğer dil bilgisi konuları açısından ele alınmamış sadece yapım eki olan isimden isim yapan $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ eklerinin incelenmesiyle sınırlandırılmıştır.

3. BULGU VE YORUMLAR

Muharrem Ergin “Kelime bünyesinde görülen, tek başına manası olmayan ve kullanılmayan, ancak köklerle birleşmek suretiyle kullanılan ve mana ile ilgili bir vazife gören şekillere ek denir.” der (Ergin, 2009: 114). Zeynep Korkmaz “Cümle içinde kelimeler arasında geçici anlam ilişkileri kurmak veya yeni bir kelime türetmek üzere kök ve gövdelerin sonuna eklenen ses veya seslerden oluşan öge.” şeklinde tanımlar (Korkmaz, 2009: 80). Berke Vardar “Bir sözcükte kökün önüne, içine ya da sonuna katılarak onun anlamını, dil bilgisi değerini ya da işlevini değiştiren öge”, şeklinde

tanımlayıp “ek terimi, üretici dil bilgisinde zaman, kişi, sayı, görünüş gibi öğeleri yeniden yazıma katılan bükünsel biçimleri belirtir.” demektedir (Vardar, 2002: 90).

Türkçede ekler, yapım ve çekim ekleri olarak ikiye ayrılmaktadır. Sözlerin anlamlarını değiştirerek, onlardan farklı anlamda yeni sözler türeten ekler yapım eki adını veriyoruz. Bu bakımdan bir yapım ekinin temel görevi, eklendiği kelimedenden yeni bir kelime türetmesidir. Dilimizde, isim ve fiil kategorisine uygun olarak dört çeşit (isimden isim türeten, isimden fiil türeten, fiilden isim türeten, fiilden fiil türeten) yapım eki mevcuttur. Yapım ekleri bu görevlerini yerine getirirken sözlerin sonuna eklenir, onların anlamlarını değiştirir ve bu yolla yeni bir varlığı işaret etmiş, yeni bir varlığa veya kavrama ad olmuş olur. Bu görevi icra ederken kendilerinden başka görevli herhangi bir şekil veya anlamlı herhangi bir sözden yardım almalarına ihtiyaçları yoktur. Herhangi bir ekin yapım eki olabilmesi, eklendiği kelimenin cümle dizilişindeki herhangi bir teşkilden anlamca ve şekilce bağımsız olarak varlığını sürdürebilmesi şartına bağlıdır. Bu eklerden birini almış sözler de sözlükçülüğümüzde, madde başı olabilecek sözler olarak değerlendirilir (Şerifoğlu, 2015: 72).

Muharrem Ergin’in *Türk Dil Bilgisi* adlı kitabında, isimden isim yapan ekler başlığı altında ele aldığı ancak isimden sıfat yaptıklarına da dikkatleri çektiği ekler şunlardır: **+IIk**, **+cI**; **çI**, **+II**, **+sIz**, **+ki** (Ergin 2009: 154-179). Zeynep Korkmaz’ın hem isimden isim hem de isimlerden sıfat yaptığına vurgu yaptığı ekler şunlardır: **+aç**; **+Ağı(<+A-gI)**; **+Ar**, **+Şar**; **+CA**; **+CAk**; **+CI/+CU**; **+Cık/+Cuk**; **+CII/+CUI**; **+dAk**; **+dAki**; **+DAş**; **+Ik/+Uk**; **+(D)I/(U)I**; **+IAk**; **+IAz**; **+II/+IU**; **+IIk/+IUk**; **+mAn**; **+(D)msI/(U)msU**; **+(D)mttrak/(U)mttrak**; **+(I)n/(U)n**; **+(I)n/(A)n**; **+(D)ncI/(U)ncU**; **+rAk**; **+sAl**; **+sI/+sU**; **+sIk/+sUk**; **+sII/+sUI**; **+sIz/+sUZ**; **+şAr**; **+şIn**; **+(I)z/(U)z** (Korkmaz, 2009: 33-66).

Tahsin Banguoğlu *Türkçenin Grameri* adlı eserinde; **+çil** (akçıl, kırçıl); **+il** (kızıl, yaşıl, çoğul); **+imser** (iyimser, kötümser); **+imsi** (yeşilimsi, karamsı, acımsı); **+imtik** (sarımtık, karamtık); **+imtrak** (sarımtırak, acımtırak, mavımtırak); **+iz** (ikiz, üçüz); **+ki** (şimdiki, evdeki); **+lez** (haylaz, oflaz, üflez); **+li** (tatlı, güçlü, ışıklı, değerli); **+men** (kocaman, göçmen); **+rek** (gökrek, acıracak, kısarak); **+si** (erkeksi, çocuksu, hayvansı); **+siz** (anasız, tatsız, tuzsuz, akılsız) eklerinin birer sıfat yapma eki olduğuna vurgu yaparak bu ekleri *İsimden Üreme İsimler* başlığı altında tasnif etmiştir (Banguoğlu 2004, Aktaran Şerifoğlu 2015: 73). Günay Karaağaç *Türkçenin Söz Dizimi* adlı kitabında yapım eklerinden bazılarını (-IIk, -II, -sIz, -ncI, -CI, -cIk, -cAk, -Ar/-ÇAr) *Yapımlık Bağlı Birimler* başlığı altında isimden isim yapan ekler olarak göstermektedir (Karaağaç 2009, Aktaran Şerifoğlu, 2015: 73).

3.1.+II/+IU Eki

+II/+IU ekiyle ilgili bazı görüşler şöyledir:

Tahir Nejat Gencan, +II/+IU ekinin çok işlek olduğu ve anlam gerektirirse bütün adlara, birçok sığata geldiğini belirtmektedir. Anlamsal olarak adları, sıfatları (olan, bulunan, çokça olan, çokça bulunan) ayrıntılı sıfatlar yapmaktadır (Gencan, 1979: 197).

Tahsin Banguoğlu, +II/+IU ekinin en verimli üretim eklerinden birisi olduğuna değinmektedir. Eski Türkçeden beri yaygın ve her isme gelen bir donanma hali, kimli hali eki niteliği de vardır (Banguoğlu 1974, Aktaran Çelik, 2018: 38).

Muharrem Ergin, +II/+IU ekinin işleklik derecesi çekim eklerine yakın olan isimden isim yapma eklerinden biri olduğunu söylemektedir. Bu ekin esas fonksiyonu sıfat olarak kullanılan vasıf isimleri yapmaktır. Bundan dolayı bu ek için sıfat eki denilmektedir. Ancak sıfatlar, isim olarak da kullanıldıklarından dolayı bu ekle yapılan isimler, hem sıfat hem de isim olarak kullanılan vasıf isimleridir. Bu isimler, vasfını belirttikleri nesnelere, dayandıkları isimlerin karşıladığı nesnelere mevcut bulunduğunu veya vasfını belirttikleri nesnelere dayandıkları isimlerin karşıladığı nesnelere bağlı olduğunu ifade ederler. Her türlü isimden mevcut bulundurma, ihtiva etme, nefsinde taşıma ifade eden çeşitli sahiplik isimleri yapmaktadırlar (Ergin, 2009: 160).

Zeynep Korkmaz, +II/+IU ekinin Türkiye Türkçesinde her ada gelebilen ve addan ad ve sıfat türeten en işlek eklerinden biri olduğunu belirtmektedir. Ekin birbirine yakın veya birbirinden farklı bir işlev genişliği de bulunmaktadır: sahip olma, üzerinde bulundurma, o özelliği taşıma, ilgili olma, yetkili olma, bir yere veya kuruluşa ait olma vb. gibi anlamları sağlamaktadır (Korkmaz, 2009: 53-54).

İsimden isim yapım eklerinden olan +II/+IU eki varlığı, bulunmayı; +sIz/+sUz eki ise daha çok yokluğu, yetersizliği bildirmektedir ve bu ekler ilgili kelimeye eklenerek sıfat görevi üstlenir.

3.2.+sIz/+sUz Eki

+sIz/+sUz ekiyle ilgili görüşlerden bazıları şöyledir:

Tahir Nejat Gencan, +sIz/+sUz ekinin çok işlek ek olduğu, anlam gerektirirse adların hepsine gelebileceğini belirtmektedir. Anlam olarak varlık ve çokluk bildiren +II/+IU ekinin olumsuzudur: Tatsız (tadı yok, tadı az) kavun, parasız (parası yok, para alınmayan) okul” şeklinde açıklama

yapar, ancak not kısmında “nereli olduğunu bildiren -li ekinin olumsuzu yoktur. Onun için Ankaralı, Taşkentli, Romalı sözcüklerinin -sız ekli karşıtları kullanılmaz.” (Gencan, 1979: 199) der.

Tahsin Banguoğlu, +II/+IU ekinin zıt anlamlısı olarak Eski Türkçeden beri her ada gelir bir giderme hali, kimsiz hali niteliği taşıdığını söylemektedir. +sIz/+sUz, üretim eki olarak adlara gelir ve o nesneden, o nitelikten yoksul olanı gösteren giderme sıfatları yapmaktadır. Bunlar +II/+IU eki ile yapılanların aksi anlamlıları olurlar (Banguoğlu 1974, Aktaran Çelik, 2018: 39).

Muharrem Ergin "Bu ek +II/+IU ekinin menfisidir. +II/+IU eki esas itibarıyla bir nesnede bir şeyin bulunduğunu, +sIz/+sUz eki ise bir nesnede bir şeyin bulunmadığını ifade eder. Menfi isim yapma eki diye anılır. Mücerret olarak isimlerin menfisi olmaz. İsimlerde menfilik ifade eden tek ek bu ektir. Bu ek +II/+IU ekinin aksine menfi sıfatlar yapar. Mesela "ağaçsız", "ağaç'ın değil, ağaçlı'nın menfisidir." gibi bilgiler vermektedir. Ayrıca "Bu ekin Eski Anadolu Türkçesinde 'buyruğinsuz' gibi iyelikten sonra kullanıldığı misaller de görülür. Bugün de 'babamsız' gibi nadir kullanılışları vardır." der (Ergin 1985, Aktaran Üstüner, 2001: 178).

Zeynep Korkmaz, +sIz/+sUz ekinin addan yokluk, eksiklik bildiren olumsuz anlamda sıfatlar türeten çok işlek bir ek olduğunu belirtir. Sahip olma, kendinde bulundurma görevindeki sıfat türeten +II/+IU ekinin karşıtıdır: ağrısız (tedavi), aralıksız (çalışma), asılsız (söz)... (Korkmaz, 2009: 64).

Emre, +sIz eki için şu görüşe yer verir: “ +sIz morfemiyle türetilen sayısız sıfatlar anlamca +II yapılı sıfatların karşıtıdır, ilginin yokluğunu anlatırlar. +sIz morfemi çok verimli ise de her +II yapılı sıfatın karşıtı +sIz morfemiyle değildir pahalı / ucuz, hızlı / yavaş .” (Emre 1945, Aktaran Erten, 2007: 1168).

İlhan, ekin adı için “+sIz olumsuz sıfat eki (+sız +siz +suz +süz isimden isim yapım eki)” ifadesini kullanır ve eki “Bu ek isimlere gelerek onların yokluğunu bildiren olumsuz yapılar kurar.” şeklinde tanımlar. Akılsız baş, asılsız söylenti, tuzsuz yemek gibi örnekler verir. (İlhan, 2005: 275).

+sIz/+sUz eki isimlerden genellikle sıfat olarak kullanılan isimler türeten çok işlek bir ektir. Bu ekle türetilen kelimeler, eklendiği ismi bulundurmama veya o ismin karşıladığı varlık veya kavrama sahip olmama ifadesi taşırlar. Bu ekleri isme yokluk, zıtlık, bulunmama anlamı kazandırmak için kullanırız. +II/+IU eki ile yapılan her kelimenin +sIz/+sUz ekli bir karşıtı yoktur: hızlı/yavaş, pahalı/ucuz gibi.

3.3.+II/+IU ve +sIz/+sUz Ekinin İşlevleri

+II/+IU ekinin işlevlerini Özkan Aslan şu şekilde sıralamıştır: halkından olan (adalı, Batılı, dağlı, kasabalı, kuzeyli, ovalı); bulunan, içeren (afyonlu, ağılı, akli, alçılı, cevaplı, hidratlı); yapılan/tarz (aletli, araçlı, cakalı, çalgılı, eziyetli, heyecanlı, hünerli, istemli, kesintili, ödünlülük, özenli); ile dolu (gürültülü, hasetli, hayatiyetli, kâbuslu, lezzetli, ölçülü); biçiminde olan (çengelli, kafesli, kemerli, kubbeli, örgülü, tablalı, testereli); çok/abartı (azametli, badanalı, boğazlı, büyü, çaplı, çeneli, çeşitli, çileli, demli, duygulu, engebeli) şeklinde sıralamıştır (Aslan, 2017: 743).

Bayraktar +sIz/+sUz ekinin işlevlerini ‘Olumsuz sıfatlar yapma (tuzsuz yemek), ikileme yapma (kayıtsız şartsız), kalıcı ad yapma (hırsız, öksüz), zarf yapma (parasız kalmak), mecaz anlamlı sözcükler yapma (kalpsiz, ruhsuz, düşüncesiz) ve dolaylamalar yapma (çöpsüz üzüm)’ olarak sıralamıştır (Bayraktar, 2016: 49-51).

+sIz/+sUz ekinin işlevlerini Ali Cin şu şekilde sıralar; Olumsuz anlam ifade eden **isim** + +sIz/+sUz_(hatasız), **İsim** + +sIz/+sUz_(sayısız), **İsim** + +sIz/+sUz + **isim** (namussuz adam), **İkileme** (tatsız tuzsuz, vakitli vakitsiz), **İsim** + **iyelik eki** + +sIz/+sUz_(dayımsız), **İsim** + +sIz/+sUz + **fiil** (rahatsız ediyor, sessiz kaldı), **zamir** + +sIz/+sUz_(sensiz, kimsesiz) şeklinde sıralamıştır (Cin, 2004: 26-34).

Bu bilgilerden yola çıkarak Yabancılar Türkçe Öğretimi kitaplarında yer alan +II/+IU ve +sIz/+sUz eklerini, şekil bilgisi ve kullanılış özellikleri açısından inceleyeceğiz.

Türkçe Öğreniyorum Ders ve Çalışma Kitabı 2’de +II/+IU ekine baktığımızda bulunma, olma anlamındaki sıfat görevi üstlenen ve bir yere veya kuruluşa ait olma anlamı veren örneklere yer verilmiştir (Çikolatalı kek yemek istiyorum./ Nerelisiniz? Koreliyim). +sIz/+sUz eki için herhangi bir şeyin bulunmadığını, olmadığını belirten örnekler sıralanmıştır (Yaşlı insanlar genellikle yağsız, şekersiz ve tuzsuz yemekler yiyorlar). +II/+IU eki ile yapılan her kelimenin +sIz/+sUz ekli bir karşıtı yoktur kuralı sezdirilmemiş ve başka örneklerle desteklenmemiştir.

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A2’de fiziksel özelliklerin anlatıldığı bir metinde sıfat görevi üstlenen +II/+IU ve +sIz/+sUz ekleri sezdirilerek örneklendirilmiştir (Siyah dalgalı saçlı, yeşil gözlü, orta boylu, beyaz tenli, sevimli bir kızım). ‘İsim + +II: -lı eki, sadece isimlerden sonra gelir. Eklendiği ismi sıfat yapar./ İsim + +sIz: -siz eki, sadece isimlerden sonra gelir. -lı ekinin olumsuzudur, genel olarak eksiklik veren sıfatlar yapar.’ şeklinde açıklamada bulunulmuştur. +sIz eki +II ekinin her zaman olumsuzu olmadığı kuralı başka örneklerde sezdirilmiştir. Etkinliklere baktığımızda sıfat, zarf ve zamir üzerinden örneklendirilerek

dengeli bir dağılım yapılmıştır. İncelenen altı kitap içerisinde $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ eklerinin zamirlerle örneklendiren tek kitap olduğu görülmüştür.

Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1 A2'de var olan, bulunma ve yokluk, eksiklik, bulunmama anlamında zeytinli, zeytinsiz, buzlu, buzsuz gibi yemek ve içecekler üzerinden örneklendirilmiştir. $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ ekleriyle ilgili dil bilgisi kuralına yer verilmiştir. Verilen örneklerin açık, anlaşılır bir şekilde olmadığı söylenilebilir. $+II/+IU$ eki ile yapılan $+sIz/+sUz$ ekinde karşıtı olmayan sözcükler örneklendirilmiştir (Evli, bulutlu, hızlı, pahalı, sinirli, kilolu, yaşlı, kirli).

Yedi İklim Türkçe A1 kitabında görsellerin altında yer alan sözcüklere uygun ekin getirilmesi istenilmiştir (Tuzlu fıstık, Tuzsuz fıstık / Şeker... çay, Şeker... çay/ limon... çorba, limonlu... çorba). Bekâr örneği verilerek zıttının evli olacağı sezdirilmiştir. $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ eklerinin (yağmurlu hava, güneşli hava, şekerli çay) sıfat görevi üstlenen, bulundurma, o özelliği taşıma anlamı verdiğini görmekteyiz. $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ ekleri boşluk bırakılıp doldurulması ve resimlerle eşleştirilmesi istenilmiştir. Diğer kitaplara göre $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ eklerinin birçok özelliğine değinilmiştir ancak daha çok etkinlikle pekiştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

İzmir Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1'de evin bölümleri ve özellikleri ile ilgili soru ve cevaplarla $+II/+IU$ ekinin bulunma, o özelliği taşıma anlamı verilmiştir (klimalı, bakımlı, panjurlu, havuzlu, ebeveyn banyolu, asansörlü, garajlı, bahçeli). $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ eki alan sıfat görevi üstlenen kelimelere örnekler verilmiştir. Bazı anahtar sözcüklerin içerisinde bulunan pahalı/ucuz, temiz/kirli örnekleriyle $+II/+IU$ eki ile yapılan her kelimenin $+sIz/+sUz$ ekli bir karşıtı olmadığı sezdirilmiştir.

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 kitabı $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ eklerini on cümle ile örneklendirmiştir (Şeker.. kahve, acı.. kebab, lezzet.. çorba, tuz.. yemek, süt.. kahve, limon.. çay, baharat.. yemek, kaşar... pide, sarımsak.. yoğurt). Sezdirme yöntemi kullanılmıştır. $+II/+IU$ eki ile yapılan her kelimenin $+sIz/+sUz$ ekli bir karşıtı olmadığına dair bir açıklamada bulunulmamıştır. Konuyla ilgili kısa bir etkinliğe yer verilmesi ve örneklerin görsellerle desteklenmemesi $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ eklerinin yeterince önemsenmediğini düşündürmektedir.

4. SONUÇ

Başarılı bir dil bilgisi öğretimi, dört temel dil becerisinin kazandırılmasına, kullandığımız dile ilişkin yanlışların azaltılmasına, zihnin gelişmesine, iyi bir iletişim kurmaya, dile ilişkin öz güvenin ve hoşgörünün kazanılmasına, bir yabancı dilin daha rahat öğrenilmesine yardımcı olmaktadır. Şüphesiz, ana dilinin dil bilgisini iyi bilmeyen bir kimsenin

başka bir dili tam öğrenebilmesi mümkün değildir. Kullandığımız dile ait yanlışlar da ancak dil bilgisi kurallarıyla karşılaştırılırsa belirlenir ve düzeltilebilir. İnsanlarla olan iletişimin sağlıklı ve etkili olabilmesi de dili doğru bilmeye ve iyi kullanmaya bağlıdır (Barın ve Demir, 2008: 4).

Yabancılara Türkçe öğretiminde dil bilgisi konusu olan $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ ekleri kelime öğretiminde önemli bir unsurdur. İsimden isim yapım eklerinden olan $+II/+IU$ eki varlığı, bulunmayı; $+sIz/+sUz$ eki ise daha çok yokluğu, yetersizliği bildirmektedir ve bu ekler ilgili kelimeye eklenerek sıfat görevi üstlenir.

Sonuç olarak çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yapılarak Türkçe Öğreniyorum Ders ve Çalışma Kitabı 2, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A2, Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1 A2, Yedi İklim Türkçe A1, İzmir Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1, Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 kitapları içerisindeki etkinliklerde yer alan $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ ekleri incelenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplarda yer alan $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ ekleri konusu yeterli örnek ve etkinliklerle desteklenmemiştir. Yokluk bildirme ve sıfat yapma işlevleri üzerinden verilen örneklerde bazı kaynakların $+II/+IU$ eki ile yapılan her kelimenin $+sIz/+sUz$ eki ile oluşturulamayacağı kuralına değinmediği görülmektedir. İncelenen altı materyalden sadece İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A2'de $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ eklerinin zamirle olan ilişkisini örneklendirdiği tespit edilmiştir. Bu verilerden yola çıkarak şu önerilerde bulunulabilir:

- $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ eklerinin öğretiminde yabancı öğrenciler tarafından daha kolay anlaşılmasını sağlamak amacıyla göze ve kulağa hitap eden materyallerden ve etkinliklerden yararlanılabilir.
- $+II/+IU$ ve $+sIz/+sUz$ eklerinin diğer işlevleri yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde hangi seviyede verilmelidir? Okuma metinlerinde geçen örneklerle tespit edilebilir.
- Yabancılara Türkçe öğretimi kitaplarında aynı yöntemle farklı dil bilgisi konuları incelenebilir.

KAYNAKÇA

Aslan, Ö. (2017). Addan Sıfat Yapan Eklerin Anlamsal İşlevlerinin Belirlenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(2), 734-748.

Aydın, Ö. (1997). Ana Dili Eğitimi, Yabancı Dil Öğretimi ve Evrensel Dil Bilgisi. *Dil Dergisi*, 54, 23-30.

Banguoğlu, T. (2001). *Türkçenin Grameri*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Barın, E. (1994). Yabancılara Türkçenin Öğretimi Metodu. *Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi*, 17, 53-54.
- Barın, E. ve Demir, C. (2008). *Türk Dil Bilgisi 2: Biçim Bilgisi*, Ankara: Öncü Kitap.
- Bayraktar, N. (2016). +SIZ Ekinin İşlevleri Üzerine Bir Değerlendirme ve Dede Korkut Hikâyelerinde +SIZ Eki. *STAD Sanal Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 47-53.
- Cin, A. (2004). Türkçede +sIz/+sUz Eki Üzerine. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, I-II, 19-44.
- Çalık, T. (2001). *Türkçe Ders Kitaplarının Biçim ve Tasarımı, Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu, Türkçe 1-8*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çelik, A. (2018). +II/+IU ve +sIz/+sUz Ekleri Temelinde Cinsiyet. *Akademik Sosyal Araştırmalar*, 5(5), 37-43.
- Demirel, Ö. (2002). *Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Ergin, M. (2009). *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Erten, M. (2007). +sIz Eki Olumsuzluk Eki midir?. *Turkish Studies*, 2(4), 1168-1173.
- Gencan, T. N. (1979). *Dilbilgisi*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Halis, İ. (2002). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Ankara: Nobel Yayınları.
- İlhan, N. (2005). Türkçede Olumsuzluk. *Karaman Dil – Kültür ve Sanat Dergisi*, 271- 279.
- Karababa, Z. C. (2009). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Karşılaşılan Sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 265-277.
- Karaağaç, G. (2009). *Türkçenin Söz Dizimi*, İstanbul: Kesit Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Şerifoğlu, Y. (2015). Türkiye Türkçesinde İsimleri Sıfat Yapan Eklerin Durumları Üzerine Bir İnceleme ve Yeni Bir Terim Önerisi. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 3(6), 71-78.
- Üstüner, A. (2001). Eski Türkiye Türkçesinde -sUz Eki. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 177-184.
- Vardar, B. (2002). *Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınları.

EXTENDED SUMMARY

Purpose

In this study, Turkish teaching as a foreign language, teaching of structure and usage of the characteristics of *+II/+IU* and *+sIz/+sUz* suffixes have been examined. These books are *Türkçe Öğreniyorum Ders ve Çalışma Kitabı 2*, *İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A2*, *Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1 A2*, *Yedi İklim Türkçe A1*, *İzmir Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1*, *Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1* and they include some activities.

Methodology

In this study, document analysis which is one of the qualitative research methods is used. Document review includes the analysis of written materials containing information about the facts and events aim to be studied. Based on long term analysis about research problems, creating an extended sampling by accessing various written materials, and recording the data originally by the individual is above the researchers recorded observations. (Yıldırım and Şimşek, 2005: 187-190). The materials of Turkish teaching as a foreign language were used in this study. In here, teaching of *+II/+IU* and *+sIz/+sUz* and their activities in the materials with the examples were aimed to be reached.

Findings/Results

Suffixes in Turkish are divided into two groups as production and shooting suffixes. We name suffixes that change the meaning of the words and give them a new and different meaning as formation suffixes. In this regard, the main task of a formation suffix is to derive a new word from the word added

+II/+IU suffixes that derive a noun from a noun specify existence; *+sIz/+sUz* suffixes that derive a noun from a noun specify absence, deficiency and they serve as an adjective role.

+sIz/+sUz are widely used in the derived nouns as adjectives. Nouns derived from these suffixes express negativity or not having the quality meanings. We use these suffixes to derive the noun's meaning into opposite meaning. Not all the words derived from these suffixes *+II/+IU* have the opposite forms derived from *+sIz/+sUz* such as fast / slow, expensive / cheap.

In the books of *Türkçe Öğreniyorum Ders ve Çalışma Kitabı 2* examples of *+II/+IU* and *+sIz/+sUz* are given. However, there is no reference to the words derived from *+II/+IU* suffix does not have the opposite word derived from suffixes *+sIz/+sUz*.

In the book called İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A2, $+II/+IU$ and $+sIz/+sUz$ were added to the words which are considered as adjectives. Among these six materials examined, it was observed that this is the only book that exemplifies $+II/+IU$ and $+sIz/+sUz$ suffixes with pronouns.

Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1 A2 $+II/+IU$ and $+sIz/+sUz$ suffixes were tried to be given as a rule. However, it can be said that the examples are not clear and understandable.

In the book Yedi İklim Türkçe A1, the $+II/+IU$ and $+sIz/+sUz$ suffixes were transferred via the sensing method. The examples are supported by visuals. It is thought that activities should be reinforced with more examples.

With the examples in İzmir Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı A1, it has been mentioned that every word made with the $+II/+IU$ suffixes was not an opposite of $+sIz/+sUz$.

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 uses the sensing method without the rules. A short activity related to the subject is given.

Conclusion and Discussion

$+II/+IU$ and $+sIz/+sUz$ suffixes which are important subjects of Turkish grammar in teaching Turkish to foreigners. The $+II/+IU$ noun-making suffixes express existence; $+sIz/+sUz$ suffixes express absence and these suffixes that added to nouns serve as adjectives.

According to the results of the study, $+II/+IU$ and $+sIz/+sUz$ suffixes in the books used in teaching Turkish to foreigners are not supported by adequate examples and activities. In the examples given over the functions of absence reporting and adjective, it is seen that some sources do not mention the rule that each word made with $+II/+IU$ cannot be created with $+sIz/+sUz$ suffixes. It was determined that out of these six materials examined the only one called İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A2 exemplify the relationship of $+II/+IU$ and $+sIz/+sUz$ with pronouns. Based on these data, the following suggestions can be made:

- Use of eye and ear-based materials and activities should be used in order to make it easier to understand the teaching of the structure information and usage characteristics of the $+II/+IU$ and $+sIz/+sUz$ suffixes.
- Which level of $+II/+IU$ and $+sIz/+sUz$ should be given in the Turkish language as a foreign language? It can be determined with the examples mentioned in the reading texts.

- Different grammar subjects should be studied in Turkish teaching books for foreigners with the same method.

4. Ünite

İşaretleyelim

	-li/-li/ -lu/-lü	-siz/-siz/ -süz/-süz	-lık/-lik/ -lük/-lük
Başarılı insanları çok seviyorum.	x		
Yemek çok tuzsuz, biraz tuz at.		x	
Ev __ misiniz?			
Öğrenciler sınıfta söz __ kullanıyor.			
Şapka __ adamın kulakları üşüyor.			
Dedem şeker __ ve tat __ yiyecekler yemiyor.			
Ayakkabılarımda problem var. Topuk __ ayakkabı giyiyorum.			
Yeni bir göz __ almak istiyorum.			
Doğum günümde muz __ pasta istiyorum.			
O, kahveyi süt __ içiyor.			

Bulalım

Türkçe Öğreniyorum Ders ve Çalışma Kitabı 2

5 Kişilere uygun sıfatları seçelim, boşluklara yerleştirelim.

şirin komik çalışkan
enerjik güler yüzlü dürüst

Merve:
Hakan:
Nesrin:

YA SİZ?

Biz de sosyal paylaşım sitesi için kendimiz hakkında bir profil oluşturalım.

DİL BİLGİSİ

Sıfat Yapım Eklere (Derivational Suffixes for Forming Adjectives)

İsim + -li اسم + -لي
-li eki, sadece isimlerden sonra gelir. Eklendiği ismi sıfat yapar.
مثال: هذه المكينة سليحة.
Örnek: Bu makarna çok tuzlu. Annem çok güzel özümlü kurabiye yapıyor. Yusuf çok dikkatli bir öğrenci. Şu sakallı adam benim amcam. Pazar günü Bursalı bir arkadaşım geliyor.

İsim + -süz اسم + -سوز
-süz eki, sadece isimlerden sonra gelir. "-li" ekinin olumsuzudur, genel olarak "eksiklik" anlamı veren sıfatlar yapar.
مثال: لثوب شي بدون سكر.
Örnek: Çayı şekersiz içiyorum. Deniz kalemiz ve deftersiz getmeyin. Karıncalar, zarasız hayvanlardır. İstanbul'da sensiz çok sıkıyorum. Saygısız insanlardan nefret ediyorum.

6 Aşağıdaki kelimelere örnekteki gibi "-li" ve "-süz" eki getirelim.

sağlıklı	sağlıksız	başarılı	başarısız
şekerli	şekersiz	suçlu	suçsuz
tuzlu	tuzsuz	akıllı	akılsız
sabırlı	sabırsız	lezzetli	lezzetsiz
güçlü	güçsüz	haklı	haksız

İSTANBUL YABANCI DİLLER İÇİN TÜRKÇE DERS KİTABI A2

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A2

SIFATLAŞTIRMA			-li -siz
Ad	EK	Örnekler	
akıl	-li -siz	akıllı (çocuk)	akılsız (adamlar)
boya	-li -siz	boyalı (duvar)	boyasız (duvar)
süt	-lu -suz	sütlü (kahve)	sadesiz (kahve)
alkol	-lü -süz	alkollü (içecek)	alkolsüz (içecek)
uzun boy		uzun boylu (kız)	kısa boylu (kız)
mavi gömlek		mavi gömlekli (adamlar)	

Ana Yemekler

Karniyarik 6 TL
Manti 7 TL
İzmir Köfte 6 TL
Yaprak Sarma 6 TL

İçecekler

Portakal Suyu 5 TL
Ayran 4 TL
Kola 4 TL
Su 2 TL

Tatlılar

.....
.....
.....
.....
.....

10 Tamamlayalım

1. İki oda *fr* mobilya *fr* bir ev arıyorum.
2. Babam şeker çay içiyor, çünkü tatlı sevmiyor.
3. Benim arabam klima
4. Onun babası iyi kalpli bir adam.
5. Süt kahve istiyor musun?
6. Hava çok rüzgar zor yürüyorum.
7. Ahmet çok akil bir çocuk. Her şeyi çok çabuk öğreniyor.
8. Denge beslenmek çok önemli.
9. Mavi göz kız bana bakıyor.
10. Kafein kahveyi çok seviyorum. Çünkü daha sağlıklı.

11 Zıt anlamlıyı işaretleyelim

Evli	Evsiz	☐	Bekor	☒
Bulufu	Bululsuz	☐	Açık	☐
Düzenli	Düzensiz	☐	Doğru	☐
Hızlı	Hızsız	☐	Yavaş	☐
Pahalı	Pahatsız	☐	Ucuz	☐
Sinirli	Sinirsiz	☐	Sakin	☐
Kilolu	Kilosuz	☐	Zayıf	☐
Yaşlı	Yassız	☐	Genç	☐
Süslü	Süslsüz	☐	Sade	☐
Kirli	Kiriziz	☐	Temiz	☐

Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1 A2

13. Dinleyelim, İşaretlelim.
Yağmurlu Bir Gün

Doğru Yanlış

1. Dün hava güneşliyd.
2. Pazar günü hava yağmurlu.
3. Azra, pazar günü dışarı çıktı.
4. Azra, şekerli çay içiyor.
5. Bir adam sepmiye satıyor.
6. Azra yağmuru hiç sevmiyor.

14. Tamamlayalım, eşleştirelim.

-li -siz

1. Ayakkabılı, kapının arkasında.
2. Çiçekler su kaldı ve soldu.
3. Ankara'da para kaldık.
4. Mağazadan yeni bir gece aldım.
5. Komşum bana kitap hediye etti.
6. Süt kahve içti.
7. Kira ev arıyorum.
8. Fotoğraf özgeçmiş hazırladım.

1. 2. 3. 4. 5. 6.

Yedi İklim Türkçe A1 Kitabı

1. Ede neler var? Bak ve söyle.

1. Ede bak ve soruları yanıtla.

1. Ede kaç oda var?	Evede dört oda var	yanı	ev dört odalı.
2. Ede kaç balkon var?	_____	yanı	_____
3. Ede ebeveyn banyosu var mı?	_____	yanı	_____
4. Ede kalorifer var mı?	_____	yanı	_____
5. Ede havuz var mı?	_____	yanı	_____
6. Ede bahçe var mı?	_____	yanı	_____
7. Ede panjur var mı?	_____	yanı	_____
8. Ede garaj var mı?	_____	yanı	_____

2. Sen nasıl bir evde yaşıyorsun? Anlat ve yaz.

kelimeli	bakımlı	panjurli	havuzlu	ebeveyn banyolu	asansörlü
apartman dairesi	tek katlı katlı	garajlı	bahçeli	

Ben _____

ad + ılı

oda + ılı	bahçe + ılı
balkon + ılı	asansör + ılı

kaçıncı?

birinci	altıncı
ikinci	yedinci
üçüncü	saklıncı
dördüncü	dokuzuncu
beşinci	onuncu

İzmir Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı A1

YAZMA

A) Aşağıdaki cümlelerde boşluklara "-lı" veya "-sız" eklerini getiriniz.

- Şeker..... bir kahve içmek istiyorum. Şekerliği uzatabilir misin?
- Acı..... kebab yemek istiyorum.
- Bu çorba çok lezzet..... Biraz daha istiyorum.
- Yemek biraz tuz..... Tuzluğu verebilir misin?
- Sütü çok seviyorum. Süt..... kahveyi de çok seviyorum.
- Yemekhanenin yemekleri çok tat..... Annemin yemeklerini özlüyorum.
- Bir bardak limon..... çay alabilir miyim?
- Baharat..... yemek yemiyorum.
- Bir kıyma..... pide ve bir buçuk kaşar..... pide istiyorum.
- Mantıyı sarımsak..... yoğurt ile seviyorum.

Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1